
Viininlehti

Numero 2/ 2011 • Toinen vuosikerta

Paljonko viiniköynnös saisi maksaa?

Hiilidioksidi ja yhteyttäminen

**Kuuman ja kylmän sään vaikutus suomalaisen viiniköynnökseen
Suomalaisen viininkasvattajan kokemuksia**

1st Baltic-Scandinavian Grape Conference, Sabile, Latvia, 28. - 31.7. 2011

Viininkasvattajan tietolaari

Jäsenasioita ja ilmoituksia

Viininlehti

Numero 2/ 2011

Toinen vuosikerta

Suomen viininkasvattajat ry:n jäsenlehti

Vastaava toimittaja: Juha Karvonen

Kannen kuva: Juhani Santavuo

Sähköposti: viininkasvattajat@viininkasvattajat.fi

Lainauksissa pyydetään ilmoittamaan lähde: Viininlehti 2/2011

Sisältö

Paljonko viiniköynnös saisi maksaa	3
Hiilidioksidi ja yhteyttäminen.....	4
Hiilidioksidi	4
Yhteyttäminen	5
Kuuman ja kylmän sään vaikutus suomalaiseen viiniköynnökseen	7
Korkeat lämpötilat	8
Halla- ja pakkasvahingot.....	9
Suomalaisen viininkasvattajan kokemuksia	11
1st Baltic-Scandinavian Grape Conference, Sabile, Latvia, 28. - 31.7. 2011	13
Viininkasvattajan tietolaari	14
Jäsenasioita ja ilmoituksia	17
Suomen Viininkasvattajat ry:n vuosikokous Wiurilassa 4.2.2012 klo 13.00 alkaen ellei toisin ilmoiteta	17
Viiniköynnösten leikkausta opiskelemaan	17
Viiniköynnöksiä Ruotsista	17
Jäsenmaksu	18
Valokuvauskilpailu.....	18

Paljonko viiniköynnös saisi maksaa

Viiniköynnöksen vähittäismyyntihinta on kallistunut sitä mukaa kun kysyntä on lisääntynyt, vaikka olisi odottanut päinvastaista suuntausta. Vielä pari vuotta sitten ruukkutaimen sai 12 eurolla, mutta kuluneena keväänä ruukkutaimista pyydettiin 18 euroa kappale. Tämä hinta alkaa lähennellä laillistettua ryöstöä tai ainakin posketonta ylihinnoittelua periaatteella, että harrastuksesta pitää maksaa ja paljon.

Tämä sama ilmiö on ollut havaittavissa kautta linjan sen parinkymmenen vuoden aikana, kun puutarhaharrastuksesta on tullut koko kansan harrastus. Ennen hevosenpaskaa sai ilmaiseksi, mutta nyt paskakilon hinta alkaa lähennellä tuottajan saaman viljakilon hintaa. Eipä siis tarvitse ihmetellä, jos hevosaitausten lukumäärä lisääntyy. Polle tuottaa lantana, ravihevosena, EU-tukina ja lihana Mansikkia paremmin.

Euroopan maissa istutusvalmiin viiniköynnöksen hintahaarukka on laaja. Vartettu köynnöksen alku, jossa on perusrunko ja jalo-oksa, maksaa Saksassa noin 2 euroa kappale. Pohjoisempina Balttiassa hinta on samaa luokkaa. Ruotsissa vuoden vanhan aitojuurisen köynnöksen saa yksittäin ostettuna 11 euroa kappale, mutta suuremmissa erissä hinta tippuu alle puoleen eli 4,5 euroon kappale.

Näitä taustoja vastaan Suomen 18 euroa maksavan ruukkutaimen hinta on käsitämätön. Se on vielä kohtuullinen, jos ostaa pari köynnöstä kotinsa seinustalle, mutta jo aarin istuttaminen 40 köynnöksellä maksaa 720 euroa. Hehtaarin istuttamisesta tulisi silloin hintaa pelkistä köynnöksistä 72.000 euroa. Kun siihen lisää maaperän hinnan, valmistelun, muun työn ja lannoituksen, niin lähennellään ranskalaisen grand cru luokan viinitarhan hintoja.

On selvää, että tällainen köynnöksen hinnoittelu estää tehokkaasti ammattimaisen viininkasvatuksen aloittamisen Suomessa, koska lehmähän tapetaan jo vasikkavaiheessa. Voisivatkohan köynnösten tuottajat olla vähän maltillisempia hinnoittelusaan. Aikanaan he pääsisivät lypsämäänkin täysikasvuista lehmää, kun kasvattajan viljelyala laajenisi muutamasta aarista hehtaareihin ja köynnösten tarve lisääntyisi.

Kilpailun puute pitää tässäkin tapauksessa myyjän hinnoittelun korkealla. Tämä on tuttu kaikilta aloilta. Ruoka maksaa Suomessa enemmän kuin muualla, koska pari keskusjärjestöä kilpailevat keskenään vain kahvipaketin myyntihinnoilla.

Viiniköynnöksen ostajat eivät voi ryhtyä kartelliin, mutta köynnöksiä voi hankkia muualta jopa postitilauksena tai monistaa ja kasvattaa itsekin. Jos köynnöksiä tuottavat yritykset kärsivät siitä, niin mitäpä sanotaankaan ahneesta. Siispä: paljonko suomalaisen vartetun tai aitojuurisen istutusvalmiin köynnöksen hinta vähittäismyyntissä saisi olla. Itse maksaisin siitä 5 euroa. Jos hinta ei siihen laske, niin ostan laivalipun Ruotsiin tai Viroon. Rahat riittävät laivalippuun, köynnöksiin ja vielä laivan viinimyymäläänkin.

Juha Karvonen
Suomen Viininkasvattajat ry:n puheenjohtaja

Hiilidioksidi ja yhteyttäminen

Lisääntyvät hiilidioksidipäästöt on nähty pahoina riskeinä tulevaisuudellemme. Toisaalta kasvien ja meidän itsemme olemassa ololle hiilidioksidi on välttämätön. Hiilidioksidin sitoutuminen veteen ja muuttuminen auringonvalon vaikutuksesta sokeriksi ja hapeksi tapahtuu lehtivihreällisten kasvien lehdistä ja muissa vihreissä osissa. Tätä prosessia kutsutaan yhteyttämiseksi eli fotosynteesiksi. Se on elollisen luonnon tärkein kemiallinen synteesi, joka on välttämätön maapallon nykymuotoisen elämän kehittymiselle ja säilymiselle. Jos hiilidioksi ja vesi loppuu ja auringonvalo sammuu, loppuu myös elämä maapallolla. Muinaiset esisämme eivät perusteettomasti palvoneet aurinkoa eli päivää elämän ylläpitäjänä ja jumalanaan.

Hiilidioksidi

Kasvien fotosynteesissä eli yhteyttämisessä ilman hiilidioksidi on ratkaiseva tekijä. Mitä enemmän hiilidioksidia on, sitä paremmin yhteyttäminen tapahtuu. Jos ilman hiilidioksidipitoisuus on hyvin alhainen 0,01 %, suurin osa kasveista ei pysty suotuisissakaan valo-olosuhteissa yhteyttämään enempää kuin mitä niiden samanaikainen hengitys kuluttaa. Lisäkasvua pidetään yllä fotosynteesissä syntyneellä energialla, josta on vähennetty kasvin omaan hengitykseen kuluttettu energia. Jos vähennyksen jälkeen energiaa ei jää enää jäljelle, kasvin kasvu loppuu (kompensaatiopiste). Jos fotosynteesissä energiaa syntyy vähemmän kuin hengitykseen kuluu, kasvi vähitellen surkastuu ja lakkaa olemasta.

Kun ilmaan lisätään hiilidioksidia, kasvin yhteyttäminen ja kasvu lisääntyy lähes suorassa suhteessa hiilidioksidipitoisyyteen. Jos ilman hiilidioksidipitoisuus kasvaa 0,03 %:sta 0,24 %:iin eli kahdeksankertaiseksi, nousee yhteyttäminenkin liki kahdeksankertaiseksi. Loputtomiin hiilidioksidin lisääntyminen ei lisää yhteyttämistä, vaan raja tulee vastaan ilman 3 %:n hiilidioksidipitoisuudessa. Luonnossa hiilidioksidia on tällä hetkellä riittävästi eikä ainakaan hiilidioksidin puute rajoita viiniköynnöksen tai muiden kasvien kasvuja. Yhteyttäminen on tehokkainta noin 25 °C:ssa, hengitys 30–35 °C:ssa ja lisäkasvu 20 °C:ssa eli kasvit kasvavat parhaiten hieman viileässä. Liian lämpimällä ilmalla hengitys kuluttaa liian paljon yhteyttämistuotteita.

Lisäämällä hiilidioksidia kasvihuoneisiin voidaan tehokkaasti edistää kasvien yhteyttämistä ja kasvuja. Kasvihuoneiden hiilidioksidipitoisuus saadaan johtamalla niihin puhdasta hiilidioksidia. Saman aikaisessa on lisättävä myös muiden yhteyttämisessä tärkeiden tekijöiden kuten valon, lämmön ja vedensaantia, muutoin hiilidioksidin lisäystä ei pystytä täysimääräisesti hyödyntämään.

Avomaalla ilman hiilidioksidipitoisuutta ei voida lisätä keinotekoisesti samalla tavalla kuin kasvihuoneissa. Avomaan ilman hiilidioksidin lisääminen tapahtuu edistämällä maanhengitystä. Siinä maan muokkaus- ja maanhoidotoimpiteillä parannetaan maan ilmavuutta ja pieneliöiden hapen saantia, jolloin monien ravinteiden kuten typen hyväksikäyttö paranee. Viiniköynnöksen kasvatuksessa on perinteinen lantaolkisilpun käyttö

lannoitukseen ollut tärkeä keino maan hengityksen parantamiseksi. Samalla maan maan humuspitoisuus, ilmavuus ja pieneliöiden sekä juurien hapensaanti on lisääntynyt.

Viimeisten sadan vuoden aikana runsaan fossiilisten polttoaineiden käytön on todettu lisänneen ilmakehän hiilidioksidin määrän yli kolminkertaiseksi verrattuna siihen, mitä kasvit vähintään tarvitsevat yhteyttämiseensä. Näistä polttoaineista ja muutamista muista tekijöistä on aiheutunut luonnon oma kasvihuoneilmiö, jonka ennustetaan nostavan Suomenkin ilmaston lämpötilaa 0,5 °C jokaista 10 vuotta kohti. Mikäli ennusteet toteutuvat, Etelä-Suomen vuoden keskilämpö nousee 50 – 60 vuodessa noin 3 °C.

Ilmakehän hiilidioksidin lisääntymisen vaikuttaa monella tapaa viljeltävän kasvin kasvatukseen. Jos pohjoisten alueiden ilmaston lämpötilaa nousee, eteläisten viljelykasvien kasvatusta on mahdollista yhä pohjoisempaan. Samanaikaisesta Etelä-Euroopan lämpötilan noususta on seurauksena sikäläisen ilmaston muuttuminen ääreväksi yhtäkkisine helteineen, kovine myrskyineen ja rankkasateineen. Se voisi lopettaa monen kasvin kasvatuksen nykyisillä viljelyalueilla kokonaan ja siirtää sen pohjoisemmaksi. Ennusteiden mukaan Pohjoiseuroopan eteläosien vuoden keskilämpö tulisi olemaan samaa luokkaa kuin nykyisillä keskieuropalaisilla ilmastovyöhykkeillä.

Yhteyttäminen

Fotosynteesi tapahtuu kaikkine vaiheineen lehtien viherhiukkasissa. Niissä on väriaineita kuten lehtivihreää ja karotenoideja, jotka toimivat auringonsäteilyn vastaanottajina. Karotenoidit estävät

myös lehtivihreää hapettumasta ja toimivat siten antioksidanteina.

Viiniköynnös on luonnon pienoislaboratorio, joka yhteyttämiseensä tuottaa vedestä ja ilmassa olevasta hiilidioksidista auringonvalon energian avulla sokereita ja jätteineen happea. Köynnös ottaa yhteyttämiseen tarvittavan hiilidioksidin lehtien ja vihreiden kasvinosien pinnalla olevien ilmarakojen kautta. Kasvi voi säädellä ilmarakojensa toimintaa ja aukiooloa. Näiden rakojen kautta poistuu myös yhteyttämiseensä syntyvä happi ilmakehään.

Omalta osaltaan viiniköynnös on ylläpitänyt fotosynteesiä ja lisännyt maapallon ilmakehän happea sekä kuluttanut hiilidioksidia sadan miljoonan vuoden ajan. Vanhimpien kivettyneiden viiniköynnöksen lehtien ja siementen on todettu olevan nykyisten eurooppalaisten köynnöslajikkeiden kantamuotoja, jotka ovat hävinneet maapallon luonnosta. Luonto on kuitenkin kasvattanut tilalle uusia paremmin maapallon muutoksiin sopeutuvia lajikkeita. Siinä se on onnistunut hyvin ilman ihmistä tai juuri siksi, että ihminen ei ole vielä omine ideologioineen ollut sotkemassa luonnon omaa kehitystä.

Runsaasti auringonvalon energiaa sisältävää rypäleiden sokeria varastoituu viiniköynnöksen marjoihin. Ne ihminen poimii köynnöksestä ja käyttää omassa käymislaboratoriossaan marjojen mehun ja rypälesokerin viiniksi. Viinikäymisen aikana sokeri hajoaa alkoholiksi ja pääasiassa vettä sisältävä mehu muuttuu viiniksi. Hiilidioksidi ja osa vedestä vapautuu ja palautuu uudelleen luonnon kiertokulkuun. Se on ikäänkuin yhteyttämisen käänteinen reaktio. Viini sisältää paljon auringonvalon energiaa ja pullo-

tettu viini on pulloitettu auringonvaloa.

Yhteyttäminen tapahtuu kasvin vihreiden osien kloroplasteissa. Nämä solut eivät voi varastoida yhteyttämistuotteita, joten niiden on tyhjennyttävä tehdäkseen tilaa uusille yhteyttämistuotteille. Solujen ja kloroplastien tyhjennystä tapahtuu jo fotosynteesin aikana, mutta pääasiassa ne tyhjenevät sen jälkeen. Yhteyttämistuotteiden siirto kaikkiin eläviin soluihin tapahtuu lähisoluihin solujen välisen siirtojärjestelmän avulla paikalliskuljetuksena ja kaukasiin soluihin ja varastoihin nilakerroksen siiviläputkia myöten. Siiviläputkissa kuljetus varastoihin kuten rypäleisiin, juuriin, mukuloihin tai siemeniin suuntautuu tavallisesti ylhäältä alas, mutta keväällä kasvun alettua myös alhaalta ylös.

Yhteyttämiseen sopivan auringonvalon aallonpituus on 400–700 nm. Lehtivihreä käyttää parhaiten hyväkseen sinistä valoa, jonka aallonpituus on 435 nm ja punaista valoa, jonka aallonpituus on 680 nm. Muilla aallonpituuksilla on vain vähäinen vaikutus. Sopivin yhteyttämislämpötila on noin +25 °C eli suomalainen hellepäivä. Jos ilman lämpötila laskee alle +5 °C tai nousee yli +40 °C, viiniköynnöksen yhteyttäminen lakkaa melkein kokonaan. Tämän vuoksi köynnös ei kasva hyvin kylmillä, mutta ei myöskään hyvin kuumilla kasvupaikoilla.

Auringonvaloa on oltava vähintään kolmasosa kirkkaan aurinkoisen päivän valosta, jotta yhteyttämistä tapahtuu merkittävästi. Pohjoisessa kesä on lyhempi, mutta valoisat päivät pitempiä kuin etelässä. Pilviselläkin päivällä köynnös saa sopivaa auringonvaloa, mutta ei aina riittävästi. Auringovalon puutteessa yhteyttämistuotteita syntyy vähemmän. Koska suurin osa yhteyttämistuotteista kuluu

hegitykseen, niitä ei enää riitä rypäleiden tuottamiseen ja köynnöksen kasvuun. Myös toisen keskeisen yhteyttämisen raaka-aineen hiilidioksidin puute aiheuttaa vaikuttaa samalla tavalla eli köynnös ei kasva.

Kylminä, pilvisinä tai sateisina kesinä niukat yhteyttämistuotteet riittävät vain pitämään köynnöksen hengissä. Energiata saattaa kyllä olla riittävästi versojen kasvamiseen, mutta ei kukintaan eikä rypälesadon tuottamiseen. Kukintaakin voi esiintyä, mutta kylmän sään vuoksi hedelmöitystä ei tapahdu tai köynnös ei heikon yhteyttämisen vuoksi pysty kasvattamaan kukinnoista raakileita eikä marjoja.

Itse yhteyttämismuunnos sisältää kaksi vaihetta eli valoreaktion ja pimeäreaktion. Vaikka auringovalon energiaa sitovat valoreaktiot edeltävät pimeäreaktiota, ne tapahtuvat käytännössä lähes samanaikaisesti. Nimestään huolimatta pimeäreaktion ei tarvitse tapahtua pimeässä, mutta auringonvalo ei ole siinä välttämätön. Valoreaktiossa auringon valon energia muuntuu lehtivihreässä kemialliseksi energiaksi, jonka avulla pimeäreaktiossa syntyy sokereita ja muita orgaanisia yhdisteitä. Pimeäreaktion jälkeen kuudesta ilmakehän hiilidioksidimolekyylistä ja kuudesta vesimolekyylisestä syntyy rypäleeseen yksi sokerimolekyyli ja ilmakehään kuusi happimolekyyliä.

Päivällä tapahtuvassa valoreaktiossa auringon valoenergia on välttämätön. Siinä osa lehtivihreän vastaanottamasta muunnellusta valoenergiasta sitoutuu energiarikkaaksi fosforiyhdisteeksi ATP:ksi (adenosiinitrifosfaatti) ja osa käytetään veden hajottamiseen vedyksi ja hapeksi. Happi vapautuu ilmakehään ja vety sitoutuu erääseen kemialliseen yhdisteeseen myöhemmin pimeäreaktiossa

kulutettavaksi.

Pimeärektiossa ei tarvita enää aurin-
gon valoenergiaa, vaikka sekin tapahtuu
valoisaan aikaan. Valoenergia ei enää
tarvita, koska auringonvalon energia on
valoreaktiossa muutettu pimeärektiossa
käytettävään muotoon. Pimeärektiossa
tarvittavaa energiaa saadaan valoreak-
tioiden tuottamista ATP-molekyyleistä.
Pimeärektiossa ATP-molekyylit luovut-
taa yhden energiariikkaan sidoksensa ja
muuttuu ADP:ksi (adenosiinidifosfaatti),
joka palaa takaisin valoreaktioon ladatta-
vaksi ATP-muotoon.

Pimeärektiossa syntyy sokereita,
joista tavallisin on rypälesokeri (glukoo-
si). Sen lisäksi syntyy hedelmäsokeria
(fruktoosia) ja ruokosokeria (sakkaroosia),
joita varastoituu kypsiin rypäleisiin
ja jotka alkoholikäymisessä muutetaan
viinin sisältämäksi alkoholiksi. Sokeria
varastoituu myös tärkkelykseksi, joka on
hyvin suurimolekyylinen liukenematon
hiilihydraatti.

Tärkkelys toimii kasvin energiavaras-
tona kuten rasva ihmisen ja hajoaa pilk-
koutuessaan takaisin sokeriksi. Myöhään

syksyllä kylmän ja pakkasen aiheuttama
tärkkelyksen hajoaminen glukooksi ja
fruktoosiksi lisää Sauternes- tai Tokaji-
viinien valmistusta varten korjattaviksi
jätettyjen rypäleiden sokeripitoisuutta.
Kasvi voi säädellä elävien solujensa so-
lunesteen osmoottista arvoa muutamalla
tärkkelystä sokeriksi, jolloin soluneste
tulee väkevämmäksi ja sen jäätymisspiste
kohoaa. Vaikka laimeampi solujen ulkoi-
nen neste talvella jäätyisikin, solun sisällä
oleva väkevempi solulima pysyy sulana
ja solu toimintakykyisenä eikä kasvi kuo-
le talvella.

Tuottaakseen rypälesokeria 30 g päi-
vässä köynnös tarvitsee lehtipinta-alaa 3
m², johon se käyttää 75 m³ hiilidioksidia.
Maapallon kaikki viinitarhat, joiden
yhteinen pinta-ala on 80 000 km², ovat
suuria hiilinieluja. Rypäleitä tuottavissa
versoissa fotosynteesi on suurempi kuin
pelkästään lehtiä kasvattavissa versoissa.
Uusissa ylemmissä lehdissä fotosyn-
teesi on voimakkaampi kuin alemmissä
ja varjoon jääneissä lehdissä. Siksi näitä
alempia lehtiä voi poistaa köynnöksen
fotosynteesin siitä kärsimättä.

Juha Karvonen

Kuuman ja kylmän sään vaikutus suomalaisen viiniköynnökseen

Kasvit ja eläimet kärsivät ympäristö-
tekijöiden aiheuttamasta stressistä. Ne
hidastavat kasvua ja kehitystä sekä
pahimmassa tapauksessa johtavat mo-
lempien kuolemaan. Kesällä kuumuuden
aiheuttama stressi yhdessä kuivuuden
kanssa johtaa rypäleiden ennenaikaiseen
eli hätäkypsymiseen. Merkkejä tästä il-
menee Suomessakin kuumina ja kuivina

kausina, jos kastelua ei ollut tarpeeksi.
Rypäleet tosin kypsyvät aikaisemmin,
mutta jäävät pieniksi eikä niitä voi käyt-
tää viinin valmistukseen.

Kylmyys ja halla on yhtä haitallinen
ja meillä Suomessa paljon tavallisempi.
Kylmällä säällä viiniköynnöksen kasvu
ja rypäleiden kypsyminen lähes py-
sähtyy kunnes se lämpötilan nousussa

pariinkymmeneen asteeseen käynnistyy uudestaan. Halloja esiintyy niin meillä kuin Keski-Eroopassakin jopa toukokuun lopulle saakka. Vaikka lunta ja pakkasta on talvella molemmillan kasvuvyöhykeillä, niin meillä talvi on pitempi ja ankarampi. Onneksi parina viime vuonna Etelä-Suomenkin 80–100 cm paksuinen lumikerros on suojannut köynnöksiä kivilta pakkasilta.

Korkeat lämpötilat

Kuivuus ja kuumuus aiheuttavat marjojen värjäytymistä tummanruskeiksi ja niihin tulee ruskeita läiskiä. Yleensä nämä vahingot rajoittuvat pienille alueille ja niiden merkitys on vähäinen. Liian kuumalla ja aurinkoisella kasvupaikalla alle vuodenikäisen istukkaan kasvu voi pysähtyä kokonaan. Silloin se on peitetävä joksikin aikaan mullalla tai suojattava muulla tavoin polttelelta. Nämä ovat Välimeren saarien ja rantojen ongelmia Suomessa kuumuus ei aiheuta vakavia haittoja köynnöksen kasvatuksessa lähivuosikymmeninä. Kuluneina kesinä meikäläisittäin kuuma sää on vain lisännyt viiniköynnöksen kasvua ja rypälesatoa.

Kuumina ja aurinkoisina kesinä aurinon ultraviolettisäteilyä voi olla ilmassa keskikesällä liikaa. Runsaan ilman ultraviolettisäteilyn aiheuttamia lehtimuutoksia ovat aluksi lehtien vihreänruskeat tai vihertävänruskeat läiskät, jotka vähitellen muuttuvat punertavanruskeiksi tai pronssinvärisiksi. Kukinnot heikkenevät tai saattavat jäädä kokonaan pois. Varjossa olevat alemmat lehdet säästyvät haitallisen UV-säteilyn vaikutukselta ja säilyttävät normaalin vihreän värinsä.

Ilmakehän ylimmän kerroksen eli stratosfääriin otsonikerros suojaa maata

liialta ultraviolettisäteilyltä. Ilmakehän alimmassa kerroksessa otsoni on haitallista päivittäin kuin ilmakehän ylimmässä kerroksessa. Lähellä maan pintaa otsoni on ilman saaste, joka syntyy hiilivetyjen, tyyppiyhdisteiden ja saasteiden välisessä reaktiossa.

Viime vuosikymmeninä ilmakehän suojaava otsonikerros on ohentunut. Se on todennäköisesti aiheuttanut ihmisen ihosyöpien lisääntymisen. Yksi suojaavan otsonikerroksen kadon syy on runsaista typpilannoiteista johtuvan typpioksidin (NO₂) pääsy stratosfääriin. Siellä se muttuu typpioksiduuliksi (NO), joka reagoi otsonin kanssa hävittäen sitä. Viiniköynnöksessä otsonikerroksen ohenemisen ja liian ultraviolettisäteilyn aiheuttamat vauriot näkyvät vanhempien lehtien yläpinnan pistemäisinä ruskean tai violetinvärisinä pilkkuina. Niitä esiintyy erityisesti lehtisuonten lähellä. Pilkut saattavat laajeta ja liittyä yhteen.

Maaperän liika kuivuus tai märkyys ja pouta- ja sadejaksojen yhtämittaiset vaihtelut yhdessä aiheuttavat viinirypäleiden määrän ja laadun heikkenemistä. Viiniköynnös haihduttaa runsaasti vettä. Kesällä kasvun ollessa suurimmillaan kuivuus aiheuttaa lehtien lakastumista ja ennen aikaista kellastumista, koska fotosynteesi heikkenee. Mitä suurempi köynnöksen lehtipinta-ala on sitä enemmän köynnös haihduttaa vettä ja sitä enemmän se kärsii kuivuudesta. Sen vuoksi lehvästää on kesäleikkauksin vähennettävä. Kuivina kesinä fotosynteesituotteiden jatkokäyttö heikkenee. Sen vuoksi marjat jäävät pieniksi ja mehuttomiksi. Ne eivät kypsy kunnolla tai kypsyvät ennen aikojaan. Jos kuivuus jatkuu pitkään, myös versot lakastuvat ja koko köynnös voi vähitellen menehtyä.

Koko kasvukauden jatkunut kuivuus aiheuttaa makuvirheitä, jotka eivät kuulu normaaliin vuosikertavaihteluun. Vastaavanlaisia viinin makuongelmia aiheuttaa myös pyrkimys liian suureen rypäletuotantoon. 5 000–10 000 kg/ha rypäletuotanto katsotaan maaperän ja köynnöksen suorituskyvylle kohtuulliseksi ja riittäväksi. Jos satomäärät ovat hyvin korkeat kuten 30 000 kg/ha, rypäleiden ja viinin laatu heikkenee. Siitä tulee latteaa ja sitä on vaikea kirkastaa. Nämä rypäleet kelpaavat vain syöntirypäleiksi tai niistä valmistetun viinin vientiin mahdollisimman kauas ulkomaille.

Kuivuuden kanssa yhtä haitallisia ovat myös runsaat pitkään jatkuneet sateet. Maa ei ehdi imeä kaikkea taivaalta tullutta vettä, joka aiheuttaa juurien hapenpuutteesta johtuvaa kloroosia ja haittaa versojen kasvua. Märässä maassa tapahtuu myös kasveille haitallisia reaktioita. Mikäli liika sadevesi jää maahan pitkäksi aikaa, juuret vähitellen tuhoutuvat ja koko köynnös kuolee. Pitkä pouta ja sen jälkeen tulevat runsaat sateet aiheuttavat marjojen kannan kuivumista ja niiden putoilemista maahan.

Halla- ja pakkasvahingot

Hallaa esiintyy vain kasvukaudella. Silloin lämpötila laskee joksikin aika nollan alapuolelle, jolloin vihreät ja tuoreet kasvinosat paleltuva. Keväthalla vaurioittaa köynnösten tuoreiden versojen latvoja ja lehtiä. Hallanpanemat lehdet ovat velttoja ja muuttuvat ruskeiksi ja kuivuvat. Syyshallan jälkeen lehdet muuttuvat punaruskeiksi, menevät rullalle ja tippuvat ennenaikojaan. Marjoihin tulee punaruskeita laikkuja ja ne maistuvat hallanpanemilta tai vetisiltä. Tämä maku siirtyy

myös viiniin. Halla- ja pakkasvauriot johtuvat solujen sisäosien tai soluvälien jäätymisestä. Vauriot eivät aiheudu pelkästään pakkasen puolelle laskeneesta lämpötilasta, vaan niihin liittyy monia muitakin syitä.

Ennen pakkasten tuloa kasvi pyrkii varastoimaan sokeria, jotta se selviytyisi tulevasta kylmästä jaksosta. Sen vuoksi fotosynteesin on oltava oikea-aikaista ja mahdollisimman tehokasta, jotta riittävä määrä glukoosia, fruktoosia, sakkaroosia, trehaloosia ja niiden varastomuotoja saataisiin yhteytettyä. Kylmän vaikutuksesta fotosynteesi heikkenee, koska siihen tarvitaan lämpöä valon, veden ja hiilidioksidin lisäksi. Samalla pimeän reaktiossa syntyvää sokeria kuten sakkaroosia tuotetaan vähemmän. Tällöin juuriin ja runkoon varastoitunut tärkkelys alkaa hajota pienimolekyylisemmiksi sokereiksi.

Pienimolekyylisten sokerien lisääntyminen kohottaa kylmään sopeutumisen aikana solunesteiden sokeripitoisuutta, joka vähentää solujen jäätymisriskiä. Osa sokerista muutetaan alkoholiksi, josta kasvi saa tarvitsemaansa energiaa, koska yhteyttäminen on vähentynyt. Sopeutuminen voi johtaa myöhemmin kykyyn lisätä sakkaroosin tuottamista myös kylmäjaksojen aikana, mikäli kylmäjaksot ja lisääntynyt kahden kasvihormooni ABA:n ja etyleenin erityis ei aiheuta lehtien kuolemaa ja lehtivihreän tärkeiden aineiden kuten typen ja magnesiumin siirtymistä varastoihin.

Hallan ja pakkasen vahingoittamiin köynnöksiin ei puhkea keväällä silmuja, vaan halkaistun silmun kaikki sisäosat ovat tummuneet tai mustuneet. Vähäisemmissä pakkasvaurioissa vain versojen yläosat ovat vahingoittuneet, mutta silmut säilyneet. Silmujen puhkeaminen kuitenkin

kin myöhästyy, joka siirtää marjojen kypsymistä myöhäisemmäksi. Pakkasen vahingoittaman edellisen vuoden versojen nila- ja jälsikerroksen poikkileikkaus on harmaata tai mustaa. Vanhemmassa puussa esiintyy rangan kuivumista. Tällainen ranka voi lähteä kasvamaan keväällä normaalisti, mutta kesällä kasvun ollessa voimakkainta ranka yhtäkkiä kuolee.

Sään yhtäkkinen kylmeneminen lämpimän jakson jälkeen ja kylmän jakson jatkuminen pitkään vahingoittavat köynnöstä enemmän kuin hidas säiden viileneminen ja sen jälkeen tulevat pakkaset. Hyväkuntoisen ja syksyllä hitaasti hyvin tuleentuneen köynnöksen ranka kestää kovia talvipakkasia hyvin. Pakkaskestävyys riippuu köynnöslajikkeesta ja vaihtelee -15 ja -40 °C:een välillä. Suojattuna köynnös kestää jopa 50 °C:n pakkasen.

Unkarin parinkymmenen asteen pakkaset voivat jatkua parikin kuukautta. Sveitsissä pakkasta ja maassa lumipeitettä voi olla useita kuukausia. Siperiassa köynnöksen on todettu selviävän paksun lumipeitteen alla -54 °C:n pakkasesta. Köynnöksen vihreät osat paleltuvat tavallisesti jo -3 °C:ssa. Joidenkin lajikkeiden versot kestävät pakkasta -4 °C. Niiden tuoreet versot saattavat paleltua, mutta rangan vanhoista haaroista ja rangan uinuvista silmuista alkaa kasvaa uusia silmuja ja versoja.

Halla- ja pakkasvahinkojen torjumiseksi kannattaa valita kylmänkestävät ja aikaiset köynnöslajikkeet. Ne istutetaan paikkaan, joka lämpenee aikaisin kevääl-

lä ja pysyy pitkään lämpimänä syksyllä eikä ole hallanarka. Tällainen paikka on suojaisa etelärinne. Keväällä istutetut nuoret köynnökset kannattaa suojata ensimmäisenä talvena suodatinkankaalla peittelemällä. Samalla ne tulevat suojaetuiksi jyrсийöiltä.

Hallaa vastaan suojaudutaan sadetukseen, savutuksen, tuulikoneiden ja lämmintä ilmaa puhaltavien laitteiden avulla tai lämmittämällä maaperää. Hallaa on odotettavissa keskiyön jälkeen, jos illalla kymmenen maissa lämpötila laskee alle 5°C. Sadetusta voidaan käyttää vasta sen jälkeen, kun silmut ja lehdet ovat puhjennet köynnökseen. Siinä jäätyvä vesi vapauttaa lämpöä. Sadetukseen on käytettävä sitä varten suunniteltuja sprinklereitä ja sdatuksella voidaan suojata köynnöksiä jopa -4 °C halloilta.

Kaikki nämä tekniset toimenpiteet ovat varsin kalliita. Edullisempaa on kestävien köynnösten ja sopivan kasvupaikan valinta, suojapuuston istuttaminen ja oikea lannoitus. Älä anna köynnöksillesi typpilannoitetta heinäkuun jälkeen, vaan ripauta juurille kourallinen syyslannoitetta. Typpilannoitteen syksyllä saanut köynnös jatkaa vain kasvua eikä tuleenu ennen talvea. Syyslannoitteen saanut köynnös on vielä hyvässä kasvussa ja pystyy käyttämään PK-lannoitteen talvesta selviytyäkseen.

Juha Karvonen

Suomalaisen viinikasvattajan kokemuksia

Joskus viime vuosituhannen puolella, kun työni puolesta pääsin kiertelemään eri viinimaiden viinialueita, heräsi ajatus: ”Miksei näitä voisi kasvattaa Suomessa-kin?”. Olihan monien arvostettujenkin viinialueiden olosuhteissa piirteitä, jotka toivat mieleen oman asuinalueeni olosuhteet; talvella lunta maassa ja yllättävänkin paljon pakkasta. Kesäaika vaan tuntui olevan noilla viinialueilla toivotoman paljon pidempi, ja vielä paljon korkeampine lämpötiloineen.

Joskin tämä kuluva kesä tuntuu tasoitavan mukavasti olosuhde-eroja. Omalla pienellä viinitarhallani kesä on sujunut seuraavasti:

Toukokuun alusta elokuun 28. päivään asti.

Päivät, jolloin lämpötila on saavuttanut 25 asteen rajan = 52

Päivät, jolloin lämpötila on jäänyt alle 20 asteen = 26 (toukokuu 19)

Sadetta on tullut 260 mm.

Viinitarhani tarina alkoi vuonna 2005 kun päätimme perata kesämökin pihatien

varressa olevan pienen luonnontilaisen alueen kivistä. Ala on varsin aurinkoinen lähes koko päivän ajan ja niinpä syntyi lähes itsestään ajatus perustaa siihen viinitarha. Olinhan kuitenkin kasvattanut viiniköynnöksiä vuosien ajan rakennusten seinustoilla. Nyt olisi avomaakasvatuksen vuoro ja niinpä vuonna 2007 maanparannustöiden jälkeen päästiin istutustöihin.

Päärakennuksen seinustalla oli rehevöinyt vuosia kaksi Zilga-köynnöstä ja kaksi Betaa joista olin ottanut kymmenittäin pistokkaita ja lisäksi olin tilannut Pohjanmaalta Blomkvistin taimitarhalta lisää Zilgaa ja Supagaa.

Kesän 2007 aikana köynnöksiä istutettiin yhteensä 77 kpl. pelkästään kolmea edellä mainittua.

Tällä hetkellä köynnöksiä on hieman yli 100 ja lajikkeita on 11 erilaista, Zilgaa ja Betaa köynnösmääräisesti eniten. Mielinkiintoisia tulevat olemaan Biancat, Solarikset ja Siegerrebet, jotka tänä kesänä antavat ensimmäiset rypäleterttunsa.

mediapinta

HALUATKO JULKAISTA KIRJAN?

Haluatko, että kustannustoimittaja arvioi käsikirjoituksesi? Haluatko delegoida kirjasi tekemisen ja markkinoimisen ammatti-ihmisille? Eikö olisikin hienoa, jos kaikki Suomen kirjakaupat ja kirjastot voisivat hankkia kirjasi valikoimiinsa?

Ja jos kirjaasi saisi tilata myös nettikirjakaupoista?

www.mediapinta.fi

Varsinaisesta viinimaailmasta tutut Pinot Noir, Chardonnay ja Muscat ovat myös edustettuina tarhalla, joista Pinot Noir antaa muutaman rypäletertunkin tänä vuonna.

Zilgat, jotka antavat tänä kesänä ensimmäisen varsinaisen satonsa, 20–30 rypäleterttua per köynnös, ovat kasvatettu tukilankoihin cordon-tyyliin kahteen kerrokseen. Nyt kirjoitushetkellä Zilgojen sokeripitoisuus on parhaimmillaan tasoa 122 g/l. (näyte; 1 rypäle tertun ”korvasta” = varmastikin koko tertun kypsän rypäle)

Muut lajikkeet joista otin näytteen (sen kypsimmän rypäleen tertusta):

Beta	110 g/l.
Siegerrebe	100g/l.
(rypäleet lehvästön varjossa)	
Supaga	117g/l.
Pinot Noir	120g/l.
Angi 1	56g/l.
Solaris	200g/l.

Näiden neljän vuoden aikana kerätyt kokemukset viiniköynnöksen kasvattamisesta suomalaisissa olosuhteissa kiteytyvät seuraavien kulmakivien kautta:

- vahvat, elinvoimaiset ja terveet taimet
- istutussyvyys (erityisesti vartetut taimet!)
- riittävä lannoitus
- talveen valmistaminen
- talvisuojaus
- sattuma esim. keväthallojen suhteen (7.5. oli -3,7 astetta, ei ongelmia mutta 2 v. sitten merkittäviä tuhoja)

Edellistä listaa voisi jatkaa vaikkapa köynnösten leikkauksella ja kasvatusmallilla.

Mutta jos listasta haluaisin poistaa jotakin olisi se talvisuojaus. Zilgan kanssa talvisuojausta ei tarvita, Zilgahan on uskomattoman pakkaskestävä lajike mutta muiden kanssa Betaa lukuun ottamatta melko pakollinen juttu. Tässä kohtaa löytyy se suurin ero verrattuna toimintaan perinteisissä viinimaissa.

Niin ja tietysti köynnösten hankintahinta. Kun tässä ostelee nykyisin enää yksittäisiä taimia joutuu sellaisesta maksamaan 10–25 €/kpl. Pari vuotta sitten kysyin portugalilaiselta viinitilalliselta paljonko hän maksaa taimesta, vastaus oli 38 snt. olivat muutamaa vuotta aiemmin olleet paljon kalliimpia, jopa 1 €/kpl.

Supagan lehdet riivitty syksyllä terttujen ympäriltä.

(Kuva: Juhani Sanatvuo)

Tosin mustarastaat näkyvät partioivan viinitarhalla ja seuraavan tarkasti rypäleiden kypsymistä. Viinitarha sijaitsee Salossa, Vilikkalan kylässä Kiskossa.

Zilga varmasti pysyy viinitarhani runkona tulevinakin vuosina, olisi kiva

löytää siihen kestävä vaalea lajike pariksi ja aina jokin viinimaailman tunnettu lajike olisi kiva yksittäisenä kokeiluna.

Seuraava suurempi asia ratkaistavaksi on että mitä rypäleille tehdään? Aikaisempien vuosien muutamat rypäletertut ovat

menneet pääasiassa lintujen suihin, viime vuonna tosinpuristin neljä ämpärillistä mehuksi. Tänä vuonna tulee jo paljon enemmän. Saattaa olla että harrastusluetelon pitää lisätä viininteko.

Juhani Santavuori

1st Baltic-Scandinavian Grape Conference, Sabile, Latvia, 28. - 31.7. 2011.

Mitä saadaan, kun sekoitetaan muutama suomalainen, ruotsalainen, norjalainen, tanskalainen, eestiläinen, latvialainen, liettualainen ja venäläinen viinikasvattaja? Mitä saadaan kun nämä sekoitukset tapahtuvat Latvian Sabilessa? Ja kun vielä viinikin pyrkii mukaan?

Siitä saadaan ensimmäinen balttilais-skandinaavinen rypäleiden kasvattajien kokous.

Torstainen myöhäinen iltapäivä avasi kosken Kandavan kaupungin keskustakadulle rajun ukkosen säästyksellä. Ajoimme Markkulan Arin ja Kivistikin Jaanin kanssa paikallisen turisti-infon pihaan ja mietimme, olisiko ne muut suomalaiset jo selvinneet Kandavaan ja ilmoittautumaan seminaariin...

Vähitellen paikalle ilmestyikin muita heimoveljiä ja -siskoja joko hihitellen tai hiukan ärtyneenä. Saivat nimittäin viimeisiä tietoja illan ohjelmasta meiltä lennosta kännyköiden välityksellä ja siitä, että englantilaisen turistin hotellihuoneen sisään tuli vettä katosta muttei suihkusta (vai toimikohan se?). Eli normaali latvialainen meno alkoi.

Viinikasvattajia Itämeren rannoilta Sabilessa 2011 (Kuva: Timo Taskinen)

Varsinainen ohjelma alkoi seuraavana perjantaiamuna pienellä viiveellä (n. 1,5 tuntia) eri Balttian ja Fennos-Skandian maiden viininkasvatus esitelmillä. Ari M. esitelmöi ansiokkaasti Suomen näkymistä, haasteista ja metodeista. Huomasimme, että muu Skandianavia ja Balttia on meitä edellä. mutta esimerkiksi Norjaan verrattuna olemme ilmastollisesti viininkasvatuksen kannalta edullisessa asemassa.

Samana iltapäivänä olikin sitten viinintuotannon puoli ja hyvää laatua ja määrää edustivat Ruotsin ja Tanskan (erityisesti Tanskan) kasvattajat. Tässä tanskalaisen Torben Toldam-Andersenin mikrotason viininvalmistusanalyysit olivat kiinnostavia perusteellisuutensa ja sovellettavuutensa ansiosta. Pahoittelen osaltani omaa ironista puheenvuoroani ja pyydän anteeksi suomalaisilta viininkasvattajilta kärjistelyäni.

Illalla oli viinikilpailu ja maistelutilaisuus arvokkaassa Rundalen linnassa. Latvialaiset saivat kolme ensimmäistä sijaa (sääntöjen takia) ja norjalaisen Hans Rosenfeldin Thors Hammer sai kunniamaininnan.

Seuraavan päivän anti oli tiukkaa tauotonta tulitusta viiniasioissa, joista päällimmäiseksi jäi mieleeni Gunvaldis Vesmins elämäntyö uusien laadukkaiden lajikkeitten jalostuksessa. Näistä alkaa olla jo Suomessakin pientä kuvaa ja esim. Liepajas Agra oli jo syyskuun alussa ylikypsää. Näillä kaikilla lajikkeilla on hyvä taudinsieto ja vahva muscat-aromisuus. Vaativat kuitenkin pientä talvisuojaa esim. lunta.

Illalla olikin sitten viimeisen yhteishetken aika grilliherkkuineen ja viineineen Kaspars Suninsin viinitilalla. Täällä järjestelyistä vastanneet Suninsit ja Andris Dishlers toimivat viihdyttävästi illan isäntinä ja emäntänä.

Sunnuntaiaamuksi olikin sitten varattu sokeri pohjalle: Jens Madsen esitelti ja maistatti eri hiivoin ja menetelmin valimistettuja punaviinejä. Näistä itseäni liikuttivat eniten Regent-Rondo-sekoitus ja Regent-Rondo-Leon Millot-sekoitus, joissa molemmissa oli Rodoa ”rusinoitu” 25 % kuivattamalla. Tuloksena oli runsas, lämmin ja ryhdikäs kokonaisuus, joista tuo kolmen lajikkeen yhdistelmä oli moniulotteisempi. Ja mikä mukavaa; pienellä lisävulla nuo lajikkeet toimivat myös eteläisessä Suomessa.

Tuo pitkä viikonloppu meni nopeasti ja itse nautin taas suunnattomasti Latvian yllätyksellisyydestä ja lämpimistä ihmisistä. Samantapainen seikkailu saattaa taas odottaa tulevaisuudessa, joten rohkeasti mukaan kun kutsu käy.

Timo Taskinen, monialaosaamaton viininkasvatuksen amatööri

Viininkasvattajan tietolaari

Kysymys

Istutin saamani taimet viime toukokuussa. Onko kolme kasvavaa versoa liikaa kuten ainakin zilgoissa näyttää olevan? Muistelen lukeneeni, että kaksi versoa olisi hyvä määrä? Jos näin on, niin onko väliä mistä ylimääräisen verson katkaisee - mahdollisimman alhaaltako? Ja voiko sen nyt katkaista näin kasvu-aikaan eikä köynnös siitä kärsi?

Vastaus

Kesäaikana saa leikellä mistä vain, nyppäistä latvan poikki tai nykäistä sivuverson pois. Nestevuotoa ei tule ja köynnös ei kärsi leikkaamisesta. Ensimmäisenä vuonna

kannattaa tavoitella mahdollisimman suureksi kasvavaa runkoa. Voimakkaampi ensimmäisen kesän kasvu tarkoittaa vahvempaa juuristoa, paksumpia versoja ja parempaa talvenkestoa.

Silti kymmeniä versoja ja sivuversoja ei kannata päästää kasvamaan valtoimenaan, sillä pienet latvalehdet kuluttavat enemmän energiaa kuin tuottavat. Viimeistään elokuun puolivälistä kannattaa kaikki latvakasvu pysäyttää nyppäämällä kaikkien versojen latva pois. Isojen lehtien tuottama energia ei sen jälkeen kulu pituuskasvuun vaan rypäleisiin, rankaan ja juuristoon. Ohut juuri kasvanut latva ei kestäisi talvea muutenkaan.

Zilgan ranka ja silmut ovat hyvin talvenkestäviä, joten siitä saa kasvatettua esimerkiksi hyvän pergolan kauniine tummine rypäleineen. Monen muun lajikkeen ranka ja silmut taas suojaamattomana paleltuvat talven pakkasissa ja tuulessa, mutta suojattuna menestyvät, ja pergolaankin niitä voi istuttaa vaikka joka toiseksi taimeksi. Versot voivat kasvaa ylös tukea pitkin, mutta ne voi ja yleensä kannattaa syksyllä laskea alas ja suojata pakkasilta. Ranka on vasta 2-4 vuoden päästä niin paksu, että sitä ei voi taivuttaa lainkaan.

Viiniköynnöksen voi suojata helpoiten pakkasilta, kun kasvattaa 1-2 versoa matalla 10-30 cm korkeudella maanpinnasta olevaksi rangaksi. Haluamansa kasvu muodon rakentaminen kannattaa aloittaa jo ensimmäisenä tai viimeistään toisena kesänä istutuksesta.

-Ari-

Kysymys

Hyvin sää on ainakin tähän asti köynnöksiä suosinut kun on ollut näin lämmintä ja aurinkoista – luin lehdestä, että yli kymmeneen vuoteen oli lämpimin kesäkuu näillä korkeuksilla. Siispä kyselen taimien kastelusta.

Tykkäävätkö viiniköynnösten taimet runsaasta kastelusta vai kuivemmista oloista? Nythän ne ovat vielä kuopassa, joten maan pysynee kastelun jälkeen pitempään märkänä. Yleisesti ottaen taimet näyttävät ihan hyviltä. Ongelmaa näyttää lähinnä olevan summer sweetillä, jonka ylälehdet ovat osittain käpristyneet ja onpa joku lehti miltei kuivunutkin. Olenko kastellut niitä liikaa vai liian vähän? Vai eivätkö ne vain oikein viihdy tässä maaperässä?

Kasvunopeudessa näyttää olevan eroja lajien välillä - Hasanski sladkit on jo yli 60 cm (toki taimetkin olivat jo alussa isoja) ja myös Zilgat ovat kasvaneet nopeasti. Ihan hyvin minusta muutkin ovat kasvaneet – tosin jotkut taimethan olivat niin pieniä, etteivät ne vielä kovin pitkiä ole, vaikka ovatkin noin tuplanneet kokonsa.

Vastaus

Liika kosteus on pahasta, pahempaa kuin liika kuivuus. Kuivuus näkyy verson kärjessä olevien lehtien reunan mustumisena ja siten kuivumisena. Liika märkyys liki samanlaisena ja pysäyttää taimen kasvamisen sekini. Märkyuden tunnistat työntämällä sormen maahan. Jos maa tuntuu kostealta, vettä on liikaa alempana, jos ei juuri siinä vielä olisikaan.

Älä kastele ainakaan joka päivä, vaan anna kuivahtaa välillä. Minä pyrin kastelemaan purkissa olevia taimiani joka toinen tai kolmas päivä reilummin. Niissä on niin paljon kasvua, että isokaan vesimäärä ei haittaa. Maassa kosteutta on paljon tasaisemmin jatkuvasti, joten kasteluväli voi olla vaikka viikko, mutta riippuu oloista hyvin paljon. Anna mullan pintakerroksen olla liki kuiva ennen uutta kastelua. Sormen syvyydellä voi sitten olla kosteata, mutta siellä ei saa olla märkää. Eikä syvemmilläkään kasvavalla juuristolla.

Kosteutta voi tasata laittamalla taimen tyvelle maan pinnalle sanomalehteä, kolme sivua yhdestä hesarista päällekkäin. Niiden päälle kuoriketta, hiekkaa tai jotain pitämään ne paikallaan.

Veikkaan, että kosteutta siellä juuristossa on vähän liikaa. Jos maa olisi kovin hiekkapitoista, hietaa tms, se kuivuisi nopeammin. Savisessa maassa vesi jää istutuskuopan pohjalle eikä leviä ja tasaudu kovinkaan helposti ympäröivään tiiviiseen maahan.

-Ari-

Kysymys

Ostin sinulta viime syksynä uuteen kasvihuoneeseen kolme viiniköynnöstä. Talven jälkeen luulin niiden jo kuolleen, kun kesä tuli ja mitään ei näkynyt. Mutta kas kummaa siitä ne vaan lähtivät kasvuun ja hurjasti kasvavatkin. Yhteen taimeen on tuli 2 rypäleterttua, ja rypäleet ovat nyt pikkurillin kokoisia.

Nyt muurahaiset ovat pesiytyneet yhden köynnöksen juureen. Kasvi tosin ei tunnu välittävän, mutta hädänpö ne pois ja miten, ettei vain köynnös kärsisi??

Vastaus

En ole itse törmännyt muurahaisiin viiniköynnösten kanssa, mutta niinpä ne hyvää kotipaikkaa ovat etsineet. Kuvittelen, että ne ovat sellaisia pieniä mustia murkkuja, jotka kaivautuvat maahan ja joilla olen huomannut vain yhden suuaukon pesässään. En pidä niitä mitenkään vakavana uhkana köynnökselle, mutta enpä minä sinne tyvellekään jättäisi. Voisit ottaa ensin varovasti lapiolla maata, vaikka pienellä kukkien istutuslapiolla, mutta jos menee juurien katkomisen puolelle, niin lopeta kaivelu. Vie saaliisi jonnekin pippurin kasvupaikalle. Ja kun sinulla on taimen tyvellä pieni kuoppa, täytä se sitten vedellä. Sen jälkeen täytä kuoppa maalla ja polje maa tiiviiksi.

Ei liene ihan inhimillistä, mutta ei myrkkykään ole kivaa. Jos murkut saavat munivat jonnekin talteen, ne kehittävät sinne uuden emon ja pesän.

Viiniköynnöksille ensimmäinen talvi on aina krüttisin, kun se ei vielä ole kovin vankka, ja juuristokaan ei ole syvällä. Kasvihuoneessa ei luntakaan ole suojana kuten avomaalla. Ensi syksynä lehtien putoamisen jälkeen voisit laittaa vielä paksumman suojan köynnöksille;.

Itse käytän avomaalla 4 mm paksua pakkaspeittoa, jonka laitan viiniköynnöksen tuki-langan varaan. Suoraan taimen päälle laitettuna kankaan päälle kertyvä lumi painaisi versoja rikki loppupalvesta. Pakkaspeiton tavoitteena on, että maa pysyy pitempään ja korkeammalle roudattomana, ja taimen juuristo ja ranka eivät pakastu

niin helposti kovillakaan pakkasilla. Ja kun rangasta tulee paksumpi tämän kesän aikana, niin se kestää edellistalvea enemmän kylmyyttä.

Tietolaarin koonnut Ari Markkula

Jäsenasioita ja ilmoituksia

Juha Karvonen

**Suomen Viininkasvattajat ry:n vuosikokous Wiurilassa
4.2.2012 klo 13.00 alkaen ellei toisin ilmoiteta.**

Lounas

Vuosikokousesitelmä

Yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous

Viininmaistajaiset

Illallinen

Lounas ja illallinen ovat maksullisia ja niihin on ilmoitauduttava. Wiurilassa on myös mahdollisuus yöpymiseen. Huonevaraus on tehtävä ajoissa. Ohjelmasta ja järjestelyistä ilmoitetaan tarkemmin joulukuun aikana yhdistyksen kotisivuilla.

Viiniköynnösten leikkausta opiskelemaan

Halukkailla saattaa olla mahdollisuus saada käytännön opetusta viiniköynnösten leikkauksessa Unkarissa, Saksassa, Itävallassa tai Tšekintasavallassa keväällä 2012. Paikkakunnasta riippuen leikkaukset aloitetaan maaliskuun alussa ja ne jatkuvat huhtikuun puoliväliin. Lentolippu maksaa noin 200 euroa ja perilläolokustannukset riippuvat työpanoksesta, joka puolestaan riippuu isännän tarjoamien viinien sietokyvystä.

Jos kiinnostaa, niin ota yhteyttä Juhaan e-mail: ansa.karvonen@pp.fimnet.fi kuluvan vuoden aikana. Katsotaan sitten, minne päin päästään, jos päästään. Noin viikon harjoittelun jälkeen ei tarvitse miettiä, mistä kohti oksa pannaan poikki ja moni muukin viinitarhan hoitoa koskeva probleemi selviää.

Viiniköynnöksiä Ruotsista

Aitojuurisista ja ympättyjä viiniköynnöksiä voi ostaa myös Ruotsista. Klagshammin viinitarha myy kumpiakin köynnöksiä yksin kappalein 100 kruunun (n. 11 €) hinnalla. Köynnöstilaukset on tehtävä syksyllä. Suuremmat erät kuten 100 köynnöstä maksaa 40 kruunua (n. 4,5 €) kappale + alv (moms), kun köynnökset tilataan syys-

kuun loppuun mennessä. Sen jälkeen syksyn aikana 100 köynnöksen tilaus maksaa 48 kruunua (n. 5 € kappale). Köynnösten toimitus on huhtikuussa.

Lajikkeita ovat: Solaris, Rondo, Regent, Phönix, Seyval blanc, Merzling, Siramé, Leon millot ja joitain muitakin lajikkeita.

Tilaukset ja tiedustelut voi tehdä sähköpostilla **vingardeniklagshamn@telia.com**.

Klagshamn sijaitsee lähellä Malmön kaupunkia Skoonessa. Noin vuoden vanhat köynnökset ovat sen kokoisia, ettei niitä voi lähettää postissa. Jos Suomessa 100 köynnöksestä joutuu maksamaan 1800 euroa tai vähemminkin ja Ruotsissa 100 köynnöksestä 500 euroa, niin jää siinä vielä hyvä käyntipalkka matkustuskulujen päällekin.

Jäsenmaksu

Ne 14 jäsentä, jotka eivät ole maksaneet jäsenmaksuaan, maksakaa se pian. Muuten tulee kenkää persauksille. Jäsenmaksu on 30 euroa ja sen saaja on Suomen Viinikasvattajat ry, tili: Nordea 174530-120537 (IBAN: FI75 1745 30001 120537). Merkitse maksulappuun viitenumero 1232. Jos epäselvyyttä ilmenee tai ette muista maksamistanne, niin ottakaa yhteyttä kassanhoitaja Klaus Saaristoon puh. 0405148393 tai sähköposti: **klaus-saaristo@gmail.com**.

Viiniköynnösaiheinen valokuvakilpailu Ari Markkula

Yhdistyksen hallitus päätti tilata viiniköynnösaiheisia postimerkkejä. Yhdessä arkissa on 20 postimerkkiä. Yhden merkin hinnaksi tulee 1,40 euroa ja sitä voi käyttää ensimmäisen luokan kirjeen lähettämiseen kuten tavallisia I. luokan merkkejä.

Hyvien kuva-aiheiden saamiseksi järjestetään yhdistyksen jäsenille kilpailu. Aiheen pitää kuvata Suomessa kasvavaa viiniköynnöstä, sen kukkia, rypäleitä tms. Kuvan lähettäjällä pitää olla oikeudet luovuttaa kuva julkaistavaksi. Kuvassa ei saa näkyä henkilöitä. Kerro viiniköynnöksen lajikenimi. Yleiskuvaan viinitarhasta, jossa kasvaa useita lajikkeita, lajikenimiä ei ole tarpeen antaa. Kerro myös paikkakunta, missä köynnös kasvaa. Kilpailuun hyväksytään myös aiemmin kuvatut valokuvat, joiden julkaisuoikeus on kuvan lähettäjällä.

Kuvan oikeudet siirtyvät Suomen Viinikasvattajat ry:n vapaaseen käyttöön. Postimerkkiin ei tule kuvan ottajan nimeä, mutta muuhun käyttöön, esimerkiksi kurssilla kuvaa käytettäessä tai kotisivuilla www.viininkasvattajat.fi julkaistaessa kuvan ottajan nimi tulee näkyville.

Hyväksytyt eli ”lunastetut” kuvat palkitaan kuvan luovuttajalle lähetettävillä viidellä postimerkillä.

Kuvan koko valmiissa postimerkissä on 32 x 24 mm. Siten maisemakuva tarhasta tms. ei toimi.

Kilpailuaika:

Lähetä valokuvasi 5.11.2011 mennessä: postimerkki@viininkasvattajat.fi.

Tekniset tiedot:

Kuvat pitää lähettää digitaalisessa muodossa. Kuvan lopullinen painettava resoluutio on 640x480 pikseliä. Kilpailuvaiheessa suositellaan reilusti suurempaa esim. 5-10-kertaista kokoa, jolloin toimitus huolehtii lopullisesta resoluutiosta. Lopullinen posti-merkki saatetaan ottaa kuvasta osasuurenoksena. Pyri kuvatessasi kuitenkin siihen, että kuva-alue on mielestäsi lopullinen ja oikea.

Käytettävät kuvamuodot ovat JPG, PNG ja EPS; värimallit RGB tai sRGB. Kuva voi olla mieluiten jpg-formatissa, mutta tif tai muukin kuvaformaatti käy.

Kuvatiedoston nimeäminen ja tarvittavat lisätiedot:

Kuvauspäivä_oma_salainen_nimimerkki esimerkiksi 20100430_a5heppu.JPG.

Kirjoita erillisen saatekirjeen tai sähköpostin alkuun oma nimesi ja yhteystietosi sekä lu-ettelona kaikkien kuviesi tiedostonimet ja kuvien selitykset (lajike, paikkakunta yms.). Näin raati voi valita parhaat tietämättä kuvan ottajan nimeä.

Postimerkkien käyttö yhdistyksessä:

Yhdistyksen sisäiseen postiin

Jäsenen tervetuloa –kirjeen lähettämiseen

Yhdistyksen lähettämään viralliseen postiin ulkopuolisille tahoille.

Yhdistys voi välittää postimerkkejä jäsenille, jolloin yhden postimerkin hinta on niiden tilaushinta 1,40 euroa. Sen päälle lisätään postimerkkejä sisältävän kirjeen lähetyskuluina 5 euroa. Pienin lähetettävä erä on puoli arkkia eli 10 postimerkkiä. Välittämisestä jäsenille tehdään päätös, kun kilpailu on päättynyt ja ensimmäinen erä tilataan postilta. Kiinnostustaan postimerkkien hankintaan voi kertoa lähettämällä sähköpostia osoitteeseen postimerkki@viininkasvattajat.fi.

Lisätietoa omakuva-postimerkeistä:

<https://verkkokauppa.posti.fi/PublishedService?pageID=18&freePage=2020>

Juha Karvonen

Viiniköynnöksen kasvatus Suomessa

Viiniköynnöstä on kasvatettu Etelä-Suomen puutarhoissa ja kasvihuoneissa yli 200 vuotta. Meillä ulkona kasvatettavilta viiniköynnöksiltä vaaditaan luonnollisesti hyvää kylmänkestävyyttä mutta myös kasvukauden pitkään päivään ja valoon sopeutumista ja nopeaa kypsymisaikaa. Euroopalaisen jalostustyön tuloksena tällaisia uusia pohjoiseen ilmastoomme sopivia lajikkeita on tullut markkinoille melko runsaasti ja ammattimainen viiniköynnöksen kasvatusta varten ja siinä annetaan kokemuksiin perustuvia ohjeita sen toteuttamiseksi.

m
mediapinta

